

V Bruseli 12. októbra 2020
(OR. en)

11661/20

COEST 202
CFSP/PESC 825

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	12. októbra 2020
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	11660/20
Predmet:	Závery Rady o Bielorusku

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o Bielorusku, ktoré prijala Rada pre zahraničné veci 12. októbra 2020.

Závery Rady o Bielorusku

1. Rada pripomína svoje predchádzajúce závery o Bielorusku, ako aj nedávne vyhlásenia vysokého predstaviteľa v mene EÚ, a vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že bieloruské orgány nevypočuli bieloruský ľud, ktorý sa vytrvalo dožaduje dodržiavania základných slobôd a ľudských práv.
2. Rada vyhlásila, že prezidentské voľby, ktoré sa konali 9. augusta, neboli ani slobodné, ani spravodlivé. Z vierohodných správ domácich pozorovateľov vyplýva, že volebný proces bol v rozpore s právnymi predpismi samotného Bieloruska, ako aj s jeho medzinárodnými záväzkami. Alexander Lukašenko nedisponuje žiadnou demokratickou legitimitou. Bieloruský ľud jednoznačne požaduje nové voľby. EÚ v tomto kontexte podporuje legitímne výzvy na nové, slobodné a spravodlivé prezidentské voľby v súlade s medzinárodnými normami a s prítomnosťou pozorovateľských tímov OBSE/ODIHR.
3. Rada opätovne potvrdzuje, že plne podporuje zvrchovanosť a nezávislosť Bieloruska. Rada zdôrazňuje, že bieloruský ľud má demokratické právo zvoliť si svojho prezidenta v nových slobodných a spravodlivých voľbách bez vonkajšieho zasahovania. Dlhodobú stabilitu a zvrchovanosť Bieloruska zaručí len dodržiavanie ľudských práv, demokracie a právneho štátu a uskutočnenie slobodných a spravodlivých volieb rešpektujúcich demokratickú vôľu bieloruského ľudu.
4. EÚ vyzýva bieloruské orgány, aby sa usilovali o pokojné a demokratické riešenie tejto krízy prostredníctvom inkluzívneho národného dialógu so širšou spoločnosťou, najmä s Koordinačnou radou. EÚ naďalej podporuje návrh súčasného a nadchádzajúceho úradujúceho predsedníctva OBSE, prostredníctvom ktorého sa má tento dialóg sprostredkovať. EÚ bude takýto prístup presadzovať so všetkými medzinárodnými aktérmi a vyjadruje poľutovanie nad tým, že Bielorusko ako členský štát OBSE na túto ponuku nereaguje.

5. Rada dôrazne odsudzuje násilie páchané bieloruskými orgánmi na pokojných demonštrantoch vrátane mládeže a žien, ako aj početné prípady mučenia a sexuálneho násilia. Vyzýva bieloruské orgány, aby okamžite a bezpodmienečne prepustili všetky svojvoľne zadržívané osoby vrátane politických väzňov a pracovníkov médií. Rada dôrazne vyzýva bieloruské orgány, aby v plnej miere vyšetrili všetky prípady porušovania ľudských práv a zastavili prenasledovanie osôb zapojených do prodemokratického hnutia, nezávislých médií a zástupcov občianskej spoločnosti – vrátane členov Koordinačnej rady – a aby zabezpečili podmienky, v ktorých budú môcť občania Bieloruska uplatňovať svoje právo na slobodu presvedčenia, prejavu a zhromažďovania.
6. EÚ je odhodlaná riešiť situáciu v oblasti ľudských práv v Bielorusku a mobilizovať v záujme podpory bieloruského ľudu medzinárodné spoločenstvo, a to aj v rámci Rady OSN pre ľudské práva, OBSE a Rady Európy. Rada víta prijatie rezolúcie o situácii v oblasti ľudských práv v Bielorusku, ktorá sa prijala na 45. zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva, a vyzýva Bielorusko, aby túto rezolúciu vykonalo, osobitnej spravodajkyni OSN umožnilo plný prístup do Bieloruska a aby spolupracovalo s ďalšími osobitnými spravodajcami OSN. EÚ vyjadruje poľutovanie nad nedostatočnou spoluprácou Bieloruska v rámci moskovského mechanizmu OBSE, ktorého úlohou je vyšetrovať prípady porušovania ľudských práv v Bielorusku.
7. Rada uložila sankcie pozostávajúce zo zákazu cestovania a zmrazenia aktív voči osobám zodpovedným za zmanipulovanie prezidentských volieb a násilný zásah proti pokojným protestom. Zoznam osôb, na ktoré sa uvedené sankcie vzťahujú, bude podliehať nepretržitej revízii. EÚ je v súlade s postupným prístupom EÚ pripravená prijať ďalšie reštriktívne opatrenia, a to aj voči subjektom a vysokopostaveným úradníkom vrátane Alexandra Lukašenka.

8. Vzhľadom na vývoj situácie sa Rada rozhodla preskúmať vzťahy EÚ s Bieloruskom. EÚ:
- a) obmedzí dvojstrannú spoluprácu s bieloruskými orgánmi na ústrednej úrovni a zvýši podporu EÚ pre bieloruský ľud a občiansku spoločnosť; vylúči z tejto spolupráce inštitúcie zodpovedné za porušovanie ľudských práv;
 - b) prerozdeli bilaterálnu finančnú pomoc EÚ Bielorusku s cieľom zabezpečiť, aby z nej malo prospech celé obyvateľstvo, a to najmä tým, že ju v maximálnej možnej miere presmeruje od ústredných orgánov štátnej správy k neštátnym, miestnym a regionálnym aktérom, a to aj prostredníctvom programov cezhraničnej spolupráce;
 - c) bude pokračovať v spolupráci s Bieloruskom v otázkach, ktoré sú v záujme EÚ a bielorúskej spoločnosti;
 - d) v multilaterálnom rámci Východného partnerstva, a s výnimkou inštitúcií zodpovedných za porušovanie ľudských práv, zachová spoluprácu s Bieloruskom na nepochitckej úrovni a zintenzívni spoluprácu s kľúčovými neštátnymi bieloruskými zainteresovanými stranami.

Európska investičná banka (EIB) vzhľadom na uvedené rozhodnutie preskúma svoje operácie v Bielorusku. Členské štáty EÚ budú zodpovedajúcim spôsobom koordinovať svoje pozície aj v rámci Rady riaditeľov Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBOR).

9. EÚ stojí po boku bieloruského obyvateľstva a okamžite uvoľnila dodatočné finančné zdroje pre obeť násillia, organizácie občianskej spoločnosti a nezávislé médiá. EÚ pracuje na opatreniach, ktorými sa má poskytnúť ďalšia naliehavá a strednodobá podpora bielorúskej občianskej spoločnosti vrátane mládeže, osôb v zraniteľnom postavení a nezávislých médií, ako aj súkromnému a zdravotníckemu sektoru.

10. Rada zdôrazňuje význam kontaktov medzi ľuďmi. Dôležitým krokom v tejto súvislosti bolo uzavretie dohody o zjednodušení vízového režimu. Občania Bieloruska budú mať naďalej možnosť zúčastňovať sa na európskych výmenných programoch, ako sú Erasmus+ a Horizont Európa, alebo programoch v rámci iniciatív Východného partnerstva. EÚ bude naďalej podporovať bieloruskú univerzitu v exile: Európsku humanitnú univerzitu vo Vilniuse a ponúkne dodatočné štipendiá a programy mobility.
11. Rada zdôrazňuje, že bezpečnosť a bezpečnostná ochrana jadrových zariadení je pre EÚ kľúčovou prioritou a pre vzťahy EÚ s Bieloruskom má naďalej veľký význam. Rada s odkazom na závery Európskej rady z 12. decembra 2019 a 2. októbra 2020 naliehavo vyzýva Bielorusko, aby dodržiavalo najprísnejšie medzinárodné environmentálne a bezpečnostné normy a bezodkladne vykonalo odporúčania EÚ týkajúce sa záťažových testov. V tejto súvislosti zdôrazňuje význam spolupráce medzi Bieloruskom a Skupinou európskych regulačných orgánov pre jadrovú bezpečnosť (ENSREG) v rámci procesu záťažových testov, a to vrátane formálneho preskúmania a monitorovania urýchleného vykonávania bieloruského národného akčného plánu skupinou ENSREG.
12. Rada zdôrazňuje, že EÚ je pripravená podstatne zintenzívniť svoju politickú angažovanosť, odvetvovú spoluprácu a finančnú pomoc Bielorusku za predpokladu, že jeho orgány budú dodržiavať zásady demokracie, právneho štátu a ľudských práv a:
- a) zastavia všetky represie a porušovanie ľudských práv osôb zapojených do prodemokratického hnutia, nezávislých médií a zástupcov občianskej spoločnosti;
 - b) prepustia, rehabilitujú a finančne odškodnia politických väzňov;
 - c) zaistia bezpečné podmienky pre návrat osôb v politickom a nútenom exile;
 - d) podporia skutočný, dôveryhodný a inkluzívny politický proces, ktorý povedie k slobodným a spravodlivým voľbám pod dohľadom OBSE/ODIHR;
 - e) poskytnú záruky dodržiavania ľudských práv vrátane slobody presvedčenia a prejavu, informácií, zhromažďovania a združovania, ako aj slobody médií.

13. Rada opätovne potvrdzuje, že EÚ by bola pripravená podporiť pokojný prechod k demokracii v Bielorusku. Ak sa takýto prechod uskutoční a bieloruská vláda o to požiada, EÚ využije rôzne nástroje v súlade s politikou Východného partnerstva. Zvážili by sa okrem iného tieto kroky:

- a) začatie rokovaní o rámcovej dohode medzi EÚ a Bieloruskom;
- b) posilnenie odvetvovej spolupráce a spolupráce s agentúrami EÚ a zvýšenie účasti na programoch EÚ;
- c) spustenie komplexného plánu hospodárskej podpory demokratického Bieloruska vrátane:
 - výraznej finančnej a technickej pomoci v záujme inštitucionálnych reforiem a hospodárskeho rozvoja v rámci viacročného finančného rámca;
 - obnovenia rozhovorov o ďalších reformách potrebných na umožnenie makrofinančnej pomoci EÚ;
 - výrazného rozšírenia operácií EIB a EBOR;

EÚ by takisto naďalej podporovala Bielorusko v jeho úsilí o prístupenie k Svetovej obchodnej organizácii.

Rada pripomína, že v rámci Východného partnerstva je vo vhodnom čase a za určitých podmienok možné posilniť spoluprácu a dosiahnuť ďalší pokrok v oblasti vízovej politiky, ako je napríklad otvorenie dialógu o liberalizácii vízového režimu, a to pod podmienkou nepretržitého a účinného vykonávania dohôd o zjednodušení vízového režimu a readmisii, ako aj dobre riadenej a bezpečnej mobility.

14. Rada naďalej oceňuje vytrvalosť bieloruského ľudu a jeho odhodlanie zaistiť pre svoju krajinu demokratickú budúcnosť. Bieloruský ľud si zaslúži viac a na svoju požiadavku na nové slobodné a spravodlivé voľby by mal dostať kladnú odpoveď. K pokojnému a udržateľnému riešeniu krízy môže viesť len inkluzívny národný dialóg so širšou spoločnosťou, najmä s Koordinačnou radou. EÚ očakáva, že tento dialóg podporia všetci partneri Bieloruska. EÚ tento cieľ podporuje a stojí po boku obyvateľov Bieloruska.
-